

Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (prvá komora)

zo 4. júna 2015*

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania — Smernica 1999/44/ES — Predaj a záruky na spotrebný tovar — Postavenie kupujúceho — Postavenie spotrebiteľa — Nesúlad tovaru — Povinnosť informovať predávajúceho — Nesúlad, ktorý sa objavil do šiestich mesiacov od dodania tovaru — Dôkazné bremeno“

Vo veci C-497/13,

ktorej predmetom je návrh na začatie prejudiciálneho konania podľa článku 267 ZFEÚ, podaný rozhodnutím Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (Holandsko) z 10. septembra 2013 a doručený Súdnemu dvoru 16. septembra 2013, ktorý súvisí s konaním:

Froukje Faber

proti

Autobedrijf Hazet Ochten BV,

SÚDNY DVOR (prvá komora),

v zložení: predseda prvej komory A. Tizzano, sudcovia S. Rodin, A. Borg Barthet, M. Berger (spravodajkyňa) a F. Biltgen,

generálna advokátka: E. Sharpston,

tajomník: M. Ferreira, hlavná referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 11. septembra 2014,

so zreteľom na pripomienky, ktoré predložili:

- Autobedrijf Hazet Ochten BV, v zastúpení: W. van Ochten, advocaat,
- holandská vláda, v zastúpení: M. Bulterman, C. Schillemans a J. Langer, splnomocnení zástupcovia,
- belgická vláda, v zastúpení: T. Materne a J.-C. Halleux, splnomocnení zástupcovia,
- rakúska vláda, v zastúpení: C. Pesendorfer, splnomocnená zástupkyňa,
- Európska komisia, v zastúpení: M. van Beek, splnomocnený zástupca,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 27. novembra 2014,

* Jazyk konania: holandčina.

vyhlásil tento

Rozsudok

- 1 Návrh na začatie prejudiciálneho konania sa týka výkladu článku 1 ods. 2, písm. a) a článku 5 smernice Európskeho parlamentu a Rady 1999/44/ES z 25. mája 1999 o určitých aspektoch predaja spotrebného tovaru a záruk na spotrebný tovar (Ú. v. ES L 171, s. 12; Mim. vyd. 15/004, s. 223).
- 2 Tento návrh bol podaný v rámci sporu medzi pani Faberovou a spoločnosťou Autobedrijf Hazet Ochten BV (ďalej len „autobazár Hazet“), ktorý sa týka návrhu na náhradu škody spôsobenej nesúlalom vozidla, ktoré pani Faberová kúpila v autobazári Hazet.

Právny rámec

Právo Únie

- 3 Podľa článku 1 ods. 2 písm. a) smernice 1999/44 pojem „spotrebiteľ“ znamená „akúkoľvek fyzickú osobu, ktorá v zmluvách spadajúcich do pôsobnosti tejto smernice koná s cieľom, ktorý sa netýka jej obchodných činností, podnikania alebo profesie“.
- 4 Článok 2 ods. 1 až 2 tejto smernice stanovuje:
 - „1. Predávajúci musí spotrebiteľovi dodať tovar, ktorý je v súlade s kúpnu zmluvou.
 2. Spotrebný tovar je v súlade so zmluvou, ak:
 - a) zodpovedá popisu, ktorý poskytol predávajúci, a má tie vlastnosti ako vzorka alebo model, ktoré predávajúci poskytol spotrebiteľovi;
 - b) je vhodný na akýkoľvek konkrétny účel požadovaný spotrebiteľom, s ktorým bol v čase uzavretia zmluvy predávajúci oboznámený a akceptoval ho;
 - c) je vhodný na účely, pre ktoré sa tovar rovnakého druhu bežne používa;
 - d) má kvalitu a prevedenie, ktoré je bežné pri tovare rovnakého druhu a ktoré môže spotrebiteľ racionálne očakávať pri danom type tovaru a zohľadnení akéhokoľvek verejného vyhlásenia o konkrétnych vlastnostiach tovaru, ktoré o ňom predávajúci, výrobca alebo jeho zástupca učinil najmä pri propagácii alebo na označení.“
- 5 Článok 3 smernice 1999/44 s nadpisom „Práva spotrebiteľa“ vo svojom odseku 1 uvádza, že „predávajúci zodpovedá spotrebiteľovi za akýkoľvek existujúci nesúlad v čase dodania tovaru“.
- 6 Článok 5 tejto smernice týkajúci sa lehôt znie takto:
 - „1. Predávajúci zodpovedá podľa článku 3 v prípade, keď sa nesúlad prejaví do dvoch rokov od dodania tovaru. ...
 2. Členské štáty môžu ustanoviť, aby spotrebiteľ s cieľom uplatniť svoje práva musel informovať predávajúceho o nesúlade v lehote do dvoch mesiacov odo dňa, keď zistil takýto nesúlad.

...

3. Pokiaľ sa nepreukáže inak, akýkoľvek nesúlad, ktorý sa objaví do šiestich mesiacov od dodania tovaru, sa považuje za existujúci v čase dodania, pokiaľ tento predpoklad nie je nezlučiteľný s charakterom tovaru alebo charakterom nesúladu.“

- 7 Článok 7 smernice 1999/44 spresňuje, že jej ustanovenia sú kogentnej povahy a že konkrétne, zmluvné podmienky, ktoré priamo alebo nepriamo obmedzujú práva vyplývajúce z tejto smernice, nebudú podľa národného práva pre spotrebiteľa záväzné.

Holandské právo

Hmotnoprávne právo

- 8 Článok 7:5 ods. 1 Občianskeho zákonníka (Burgerlijk Wetboek, ďalej len „BW“) vymedzuje predaj spotrebného tovaru ako „predaj týkajúci sa hnutelnej veci..., ktorý uzatvára predávajúci, ktorý koná v rámci svojej podnikateľskej činnosti, a kupujúci, ktorý je fyzickou osobou a nekoná v rámci svojej podnikateľskej činnosti“.

- 9 Podľa článku 7:17 ods. 1 BW musí byť dodaný tovar v súlade so zmluvou.

- 10 Článok 7:18 ods. 2 BW, ktorým bol do holandského právneho poriadku prebratý článok 5 ods. 3 smernice 1999/44, stanovuje:

„Pri predaji spotrebného tovaru sa predpokladá, že tovar pri dodaní nebol v súlade so zmluvou, ak sa nesúlad prejaví v lehote šiestich mesiacov od dodania, pokiaľ tomu neodporuje povaha tovaru alebo druh nesúladu.“

- 11 Z dôvodovej správy súvisiacej so zavedením tohto ustanovenia vyplýva, že kupujúci musí namietat a v prípade sporu preukázať, že tovar nie je v súlade so zmluvou a že nesúlad sa prejavil do šiestich mesiacov od dodania. Následne musí predávajúci namietat a preukázať, že pri dodaní bol tovar v skutočnosti v súlade so zmluvou.

- 12 Článok 7:23 ods. 1 BW stanovuje:

„Kupujúci sa už nemôže odvolávať na to, že tovar, ktorý mu bol dodaný, nie je v súlade so zmluvou, ak o tom predávajúceho neinformoval v primeranej lehote po tom, čo tento nesúlad zistil alebo mal zistiť. Ak sa však zistí, že tovar nemá vlastnosť, ktorú predávajúci prisľúbil, alebo ak sa nesúlad vzťahuje na skutočnosti, ktoré predávajúci poznal alebo mal poznať, ale ich neoznámil, musí byť predávajúci o tom zo strany kupujúceho v primeranej lehote po zistení nesúladu informovaný. Pri predaji spotrebného tovaru musí k informovaniu predávajúceho kupujúcim dôjsť v primeranej lehote po zistení nesúladu, pričom informovanie v lehote dvoch mesiacov po zistení spĺňa požiadavku primeranosti lehoty.“

- 13 Podľa ustálenej judikatúry Hoge Raad (Najvyšší súd) kupujúci má povinnosť namietat a v prípade dôvodného spochybnenia preukázať, že sa sťažoval včas spôsobom, ktorý bol pre predávajúceho rozpoznateľný, pokiaľ predávajúci uplatňuje, že informácia nebola oznámená v lehote. V prípade predaja spotrebného tovaru odpoveď na otázku, či informovanie vykonané po viac ako dvoch mesiacoch od zistenia nesúladu možno považovať za informovanie vykonané v primeranej lehote, závisí od okolností prípadu.

Procesné právo

- 14 Podľa článkov 23 a 24 Občianskeho súdneho poriadku (Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering, ďalej len „Rv“) súd rozhoduje iba o návrhoch účastníkov konania a musí vychádzať z právnych skutočností, na ktorých sú založené návrhy, žaloba alebo obrana.
- 15 V odvolacom konaní môže súd rozhodovať len o odvolacích dôvodoch, ktoré uviedli účastníci konania v odvolacích návrhoch uvedených v prvom podaní v odvolacom konaní. Odvolací súd však môže bez návrhu uplatniť predpisy v oblasti verejného poriadku, aj keď sa ich účastníci konania nedovoľovali.
- 16 Podľa článku 22 Rv „môže súd za každých okolností a v každom štádiu konania požiadať účastníkov konania alebo jedného z nich, aby bližšie vysvetlili niektoré svoje tvrdenia alebo predložili určité dokumenty týkajúce sa veci“.

Skutkové okolnosti konania vo veci samej a prejudiciálne otázky

- 17 Pani Faberová 27. mája 2008 nadobudla v autobazári Hazet ojazdené motorové vozidlo. Kúpna zmluva uzavretá medzi účastníkmi konania bola vyplnená na vopred vytlačenom formulári s hlavičkou tohto bazáru s nadpisom „Kúpna zmluva s jednotlivcom“.
- 18 Dňa 26. septembra 2008 sa predmetné vozidlo počas jazdy vznietilo a úplne zhorelo. Pani Faberová, ktorá viedla motorové vozidlo, v tom čase cestovala na obchodné stretnutie v sprievode svojej dcéry.
- 19 Uvedené vozidlo bolo asistenčnou službou odtiahnuté do autobazáru Hazet a následne na žiadosť Hazet na šrotovisko, kde sa malo uskladniť v súlade s platnými predpismi na ochranu životného prostredia. Pani Faberová uvádza, no autobazár Hazet popiera, že pri tejto príležitosti sa účastníci rozprávali o škodovej udalosti a prípadnej zodpovednosti autobazáru.
- 20 Začiatkom roka 2009 autobazár Hazet telefonicky kontaktoval pani Faberovú, ktorá uviedla, že čaká na policajnú technickú správu o požiari. V odpovedi na žiadosť pani Faberovej však polícia pani Faberovú informovala o tom, že nebola vypracovaná nijaká technická správa.
- 21 Dňa 8. mája 2009 bolo predmetné vozidlo zošrotované po tom, čo autobazár Hazet bol o tom vopred informovaný.
- 22 Listom z 11. mája 2009 pani Faberová informovala autobazár Hazet, že ho považuje za zodpovedný za škodu vyplývajúcu z požiariu, ktorý zničil jej vozidlo. Túto škodu, ktorá zodpovedala kúpnej cene tohto vozidla, ako aj hodnote rôznych vecí, ktoré sa v tomto vozidle nachádzali, pani Faberová vyčíslila na 10 828,55 eura.
- 23 Začiatkom júla 2009 pani Faberová poverila znaleckú spoločnosť vykonaním technického preskúmania príčiny požiariu vozidla. Keďže vozidlo bolo medzičasom zošrotované, skúmanie sa nemohlo vykonať.
- 24 Dňa 26. októbra 2010 pani Faberová podala žalobu proti autobazáru Hazet na Rechtbank te Arnhem (súd v Arnheme, Holandsko).
- 25 Na podporu svojej žaloby pani Faberová uvádzala, že vozidlo nespĺňalo dohodnuté podmienky a že preto ide o nesúlad tovaru v zmysle článku 7:17 BW. Pani Faberová však neuviedla, že pri kúpe konala v postavení spotrebiteľa.
- 26 Autobazár Hazet sa bránil spochybňujúc existenciu prípadu nesúladu a uviedol, že pani Faberová uplatnila svoju reklamáciu príliš neskoro, takže podľa článku 7:23 ods. 1 BW všetky jej práva zanikli.

- 27 Rozsudkom z 27. apríla 2011 Rechtbank Arnhem zamietol žalobu pani Faberovej. Zastával názor, že autobazár Hazet sa mohol odvolávať na článok 7:23 ods. 1 BW, keďže k prvému telefonickému kontaktu medzi účastníkmi konania došlo až začiatkom roka 2009, a teda viac ako tri mesiace po požiari vozidla. Uvedený súd tiež rozhodol, že nebolo potrebné vopred skúmať, či pani Faberová konala v postavení spotrebiteľky.
- 28 Dňa 26. júla 2011 pani Faberová podala proti rozsudku Rechtbank Arnhem odvolanie na Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden (odvolací súd pre Arnhem-Leeuwarden, Holandsko).
- 29 V rámci svojho odvolania pani Faberová uviedla dva odvolacie dôvody, z ktorých prvý smeroval proti posúdeniu prvostupňového súdu, podľa ktorého nekonala v zákonom stanovených lehotách, a druhý bol založený na tom, že požiariarne a policajné zložky, ktoré prišli na miesto požiaru, poukazovali na technickú závalu predmetného vozidla.
- 30 Naopak pani Faberová neformulovala žiadnu výhradu voči posúdeniu Rechtbank Arnhem, podľa ktorého nebolo potrebné určiť, či sa zmluva uzavretá medzi účastníkmi konania týkala spotrebného tovaru. Tiež nespresnila, či predmetné vozidlo nadobudla ako spotrebiteľka.
- 31 Za týchto podmienok Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden rozhodol prerušiť konanie a položiť Súdnemu dvoru nasledujúce prejudiciálne otázky:
- „1. Je vnútroštátny súd povinný – či už na základe zásady efektivity, na základe vysokej úrovne ochrany spotrebiteľa v [Európskej] Únii sledovanej smernicou 1999/44 alebo na základe iných ustanovení či noriem práva Únie – *ex offico* preskúmať, či je kupujúci v prípade zmluvy spotrebiteľom v zmysle článku 1 ods. 2 písm. a) smernice 1999/44?
 2. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku, platí to aj v prípade, že spis týkajúci sa konania neobsahuje žiadne skutkové informácie (alebo ich obsahuje nedostatok, resp. sú protichodné), aby bolo možné zistiť postavenie kupujúceho?
 3. V prípade kladnej odpovede na prvú otázku, platí to aj pre odvolacie konanie, v ktorom kupujúci nenapadol rozsudok prvostupňového súdu v rozsahu, v akom sa v tomto rozsudku toto preskúmanie (*ex offico*) nevykonalo, a výslovne sa v ňom nerozhodlo o otázke, či kupujúceho možno považovať za spotrebiteľa?
 4. Má sa článok 5 smernice 1999/44 považovať za normu, ktorá má vo vnútroštátnom práve právnú silu vnútroštátnych noriem verejného poriadku?
 5. Odporuje holandské právo vo vzťahu k bremenu tvrdenia a dôkaznému bremenu spotrebiteľa kupujúceho v súvislosti s povinnosťou (v primeranej lehote) informovať predávajúceho o údajnom nedostatku dodaného tovaru zásade efektivity, vysokej úrovni ochrany spotrebiteľa v Únii sledovanej smernicou 1999/44 alebo iným ustanoveniam či normám práva Únie?
 6. Odporuje holandské právo vo vzťahu k bremenu tvrdenia a dôkaznému bremenu spotrebiteľa kupujúceho, ktorý musí preukázať, že tovar nie je v súlade so zmluvou a že sa tento nesúlad objavil v lehote šiestich mesiacov od dodania, zásade efektivity, vysokej úrovni ochrany spotrebiteľa v Únii sledovanej smernicou 1999/44 alebo iným ustanoveniam či normám práva Únie? Čo znamená slovné spojenie ‚nesúlad, ktorý sa objaví‘ uvedené v článku 5 ods. 3 smernice 1999/44, a najmä v akom rozsahu musí spotrebiteľ kupujúci uviesť skutočnosti a okolnosti, ktoré sa týkajú nesúladu so zmluvou (resp. jeho príčiny)? Je na tento účel postačujúce, že spotrebiteľ kupujúci uvedie a v prípade dôvodného spochybnenia preukáže, že kúpený tovar nefunguje (bezchybne), alebo musí uviesť a v prípade dôvodného spochybnenia aj preukázať, aký nedostatok predaného tovaru spôsobuje (resp. spôsobil) toto nefungovanie (resp. chybné fungovanie)?

7. Je pre odpoveď na uvedené otázky relevantná skutočnosť, že pani Faberová bola v tomto konaní na oboch stupňoch zastúpená advokátom?“

O prejudiciálnych otázkach

O prvej, druhej, tretej a siedmej otázke

- 32 Svojimi otázkami, ktoré treba skúmať spoločne, sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či podľa zásady efektivity má vnútroštátny súd, na ktorý je predložený spor týkajúci sa záruky predávajúceho kupujúceho v rámci zmluvy o predaji hnutelnej hmotnej veci, povinnosť skúmať *ex offo*, či kupujúceho treba považovať za spotrebiteľa v zmysle smernice 1999/44, hoci tento účastník konania toto postavenie neuplatňuje.
- 33 Na úvod treba poznamenať, že v konaní vo veci samej sú v spore dva súkromnoprávne subjekty. Hoci v takom súkromnoprávnom spore sa ani jeden z účastníkov konania nemôže odvolávať na priamy účinok smernice 1999/44, judikatúrou je ustálené, že vnútroštátny súd, ktorý prejednáva spor, v ktorom sú účastníkmi konania výlučne súkromnoprávne subjekty, je pri uplatnení ustanovení vnútroštátneho práva povinný zohľadniť všetky pravidlá vnútroštátneho práva a vykladať ich v čo najširšej miere s ohľadom na znenie a účel smernice, ktorá sa uplatňuje v danej oblasti, aby dospel k riešeniu, ktoré je v súlade s cieľom sledovaným touto smernicou (pozri najmä rozsudok LCL Le Crédit Lyonnais, C-565/12, EU:C:2014:190, bod 54 a citovanú judikatúru).
- 34 Podľa informácií poskytnutých Súdnemu dvoru prebratie smernice 1999/44 do holandského právneho poriadku bolo zabezpečené zavedením do hlavy 7 BW nazvanej „Osobitné zmluvy“, medzi predpisy o záruke uplatňované bez rozlišovania na všetky kúpne zmluvy, osobitných ustanovení pre kúpne zmluvy týkajúce sa spotrebných tovarov.
- 35 Pokiaľ však ide o kúpnu zmluvu spornú v konaní vo veci samej, vnútroštátny súd uvádza, že existujú pochybnosti, pokiaľ ide o uplatniteľné ustanovenia, z dôvodu, že nie je jasné, či táto zmluva bola uzavretá so spotrebiteľom.
- 36 Návrh na začatie prejudiciálneho konania totiž uvádza, že hoci pani Faberová predložila na podporu svojho nároku zo záruky proti autobazáru Hazet zmluvný dokument nazvaný „Kúpna zmluva s jednotlivcom“, nespresnila, či sa táto zmluva uzavrela v rámci jej profesijnej činnosti alebo mimo nej, hoci tento údaj by súdu rozhodujúcemu vo veci umožnil určiť, či ju možno považovať za spotrebiteľa v zmysle uplatniteľného vnútroštátneho práva a článku 1 ods. 2 písm. a) smernice 1999/44. Okrem toho na prvom stupni bola žaloba pani Faberovej zamietnutá ako oneskorená vzhľadom na lehoty stanovené vnútroštátnym právom, bez toho, aby bolo určené v akom postavení dotyčná uzatvárala uvedenú zmluvu. Nakoniec v odvolacích dôvodoch, ktoré uvádzala na podporu svojho odvolania a ktoré vymedzovali rozsah sporu predloženého odvolaciemu súdu, pani Faberová tiež neuvádzala, že konala v postavení spotrebiteľa.
- 37 Pokiaľ ide o otázku, či v takom kontexte má vnútroštátny súd skúmať *ex offo*, či kupujúceho treba považovať za spotrebiteľa, treba pripomenúť, že za neexistencie harmonizácie procesných predpisov procesné podmienky žalôb určených na zabezpečenie ochrany práv, ktoré osobám podliehajúcim súdnej právomoci vyplývajú z práva Únie, patria do vnútroštátneho právneho poriadku členských štátov, nemôžu však byť menej výhodné ako procesné podmienky týkajúce sa podobných situácií upravených vnútroštátnym právom (zásada ekvivalencie) a nesmú prakticky znemožniť alebo nadmerne sťažiť výkon práv, ktoré spotrebiteľom priznáva právny poriadok Únie (zásada efektivity).

- 38 V tejto súvislosti treba konštatovať, že v zásade prislúcha vnútroštátnemu súdu, aby na účely identifikovania právnych predpisov uplatniteľných na spor, ktorý je mu predložený, právne kvalifikoval skutočnosti a akty uvádzané účastníkmi konania na podporu ich tvrdení. Táto právna kvalifikácia má predbežnú povahu v prípade, keď, ako v konaní vo veci samej, záruku na predaný tovar, ktorú uplatňuje žalobkyňa, môžu upravovať rôzne predpisy v závislosti od postavenia kupujúceho. Táto kvalifikácia sama osebe neznamená, že sudca vykonáva *ex officio* právomoc posúdenia, ale iba že konštatuje a overuje existenciu právnej podmienky, ktorá určuje uplatniteľnú právnu normu.
- 39 Rovnako v rámci procesných podmienok svojho vnútroštátneho právneho poriadku má na účely identifikovania uplatniteľného vnútroštátneho právneho predpisu vykonať kvalifikáciu právnych a skutkových okolností, ktoré mu boli predložené účastníkmi konania, s prípadným vyzvaním účastníkov konania na predloženie akéhokoľvek potrebného spresnenia, pričom je vnútroštátny súd povinný v zmysle zásady ekvivalencie postupovať rovnako na účely určenia, či je uplatniteľná norma práva Únie.
- 40 Tak to môže byť aj v prejednávacom prípade, keď vnútroštátny súd disponuje, ako to sám uvádza v návrhu na začatie prejudiciálneho konania, „indíciou“, v danom prípade dokumentom predloženým zo strany pani Faberovej nazvaným „Kúpna zmluva s jednotlivcom“ a keď, podľa článku 22 Rv má tento súd možnosť, ako to zdôrazňuje holandská vláda, nariadiť účastníkom konania bližšie vysvetliť určité tvrdenia alebo predložiť určité dokumenty. Prináleží vnútroštátnemu súdu, aby na tento účel vykonal preskúmanie.
- 41 Preto iba za predpokladu, že procesné podmienky vnútroštátneho právneho poriadku neposkytujú vnútroštátnemu súdu žiadny prostriedok, ktorý by mu umožnil dať skutočnostiam a sporným aktom ich presnú kvalifikáciu, pokiaľ túto kvalifikáciu neuvádzajú výslovne samotní účastníci konania na podporu ich tvrdení, vzniká otázka, či zásada efektivity môže umožňovať, aby ako spotrebiteľ bol kvalifikovaný účastník konania, ktorý toto postavenie neuplatňuje.
- 42 Súdny dvor požadoval na základe zásady efektivity a napriek opačným pravidlám vnútroštátneho práva, aby vnútroštátny súd uplatnil *ex officio* určité ustanovenia uvedené v smerniciach Únie v oblasti ochrany spotrebiteľov. Táto požiadavka bola odôvodnená úvahou, že systém ochrany zavedený týmito smernicami vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti a že existuje nezanedbateľné nebezpečenstvo, že najmä z dôvodu svojej nevedomosti spotrebiteľ nepoukáže na právny predpis, ktorý ho má chrániť [pozri v tomto zmysle v súvislosti so smernicou Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách (Ú. v. ES L 95, s. 29; Mim. vyd. 15/002, s. 288), rozsudok Mostaza Claro, C-168/05, EU:C:2006:675, bod 28 a citovanú judikatúru, ako aj v súvislosti so smernicou Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú spotrebiteľského úveru (Ú. v. ES L 42, 1987, s. 48; Mim. vyd. 15/001, s. 326), rozsudok Rampion a Godard, C-429/05, EU:C:2007:575, bod 65].
- 43 Súdny dvor spresnil, že každý prípad, v ktorom sa vynára otázka, či vnútroštátne procesné ustanovenie znemožňuje alebo nadmerne sťažuje uplatňovanie práva Únie, sa má skúmať s prihliadnutím na postavenie tohto ustanovenia v rámci celého procesného postupu, na jeho priebeh a osobitosti na rôznych stupňoch vnútroštátnych súdov (pozri najmä rozsudok Kušionová, C-34/13, EU:C:2014:2189, bod 52 a citovanú judikatúru).
- 44 Procesné podmienky, ktoré, ako to môže byť v prípade konania vo veci samej, zakazujú prvostupňovému súdu, ako aj odvolaciemu súdu rozhodujúcim o žalobe zo záruky založenej na kúpnej zmluve kvalifikovať na základe skutkových a právnych okolností, ktorými disponujú alebo ktorými by mohli disponovať na základe jednoduchej žiadosti o bližšie vysvetlenie, predmetný právny vzťah ako predaj spotrebiteľovi, pokiaľ sa tento výslovne nedovoľáva tohto postavenia, by viedli k tomu, že spotrebiteľ by podliehal povinnosti, aby sám pod hrozbou straty práv, ktoré mu normotvorca Únie

chcel udeliť smernicou 1999/44, úplne právne kvalifikoval svoju situáciu. V oblasti, kde v mnohých členských štátoch procesné predpisy umožňujú jednotlivcom, aby sa pred súdmi sami zastupovali, by existovalo nezanedbateľné nebezpečenstvo, že najmä z dôvodu svojej nevedomosti spotrebiteľ nebude schopný splniť takú úroveň požiadaviek.

- 45 Z toho vyplýva, že také procesné podmienky, aké sú opísané v predchádzajúcom bode, nie sú v súlade so zásadou efektivity, keďže v žalobách o záruku, založených na nesúlade, v ktorých sú účastníkmi konania spotrebiteľia, nadmerne sťažujú uplatnenie ochrany, ktorú im smernica 1999/44 zamýšľala udeliť.
- 46 Zásada efektivity si naopak vyžaduje, aby vnútroštátny súd rozhodujúci o spore týkajúcom sa zmluvy, ktorá by mohla patriť do pôsobnosti uvedenej smernice, bol povinný, hneď ako by disponoval právnymi a skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel alebo by nimi mohol disponovať na základe jednoduchej žiadosti o bližšie vysvetlenie, overiť, či kupujúci môže byť kvalifikovaný ako spotrebiteľ, aj keď by kupujúci toto postavenie výslovne neuplatňoval.
- 47 Treba dodať, že to, či spotrebiteľ využíva alebo nevyužíva právnu pomoc advokáta, nemôže tento záver zmeniť, keďže výklad práva Únie, ako aj rozsah zásad efektivity a ekvivalencie sú nezávislé od konkrétnych okolností každého prípadu (pozri v tomto zmysle rozsudok Rampion a Godard, C-429/05, EU:C:2007:575, bod 65).
- 48 Vzhľadom na vyššie uvedené úvahy, treba na prvú, druhú, tretiu a siedmu otázku odpovedať, že smernica 1999/44 sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd rozhodujúci o spore týkajúcom sa zmluvy, ktorá by mohla patriť do pôsobnosti tejto smernice, je povinný overiť, hneď ako disponuje právnymi a skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel alebo nimi môže disponovať na základe jednoduchej žiadosti o bližšie vysvetlenie, či kupujúci môže byť kvalifikovaný ako spotrebiteľ v zmysle uvedenej smernice, aj keď kupujúci toto postavenie výslovne neuplatňoval.

O štvrtej otázke

- 49 Touto otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či možno článok 5 smernice 1999/44 považovať za normu, ktorá má vo vnútroštátnom práve právnu silu vnútroštátnych noriem verejného poriadku, teda za pravidlo, ktoré môže vnútroštátny súd uplatňovať v rámci odvolania *ex offo*.
- 50 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že táto otázka sa týka konkrétne článku 5 ods. 3 uvedenej smernice, ktorý uvádza, že pokiaľ sa nepreukáže inak, akýkoľvek nesúlad, ktorý sa objaví do šiestich mesiacov od dodania tovaru, sa považuje za existujúci v čase dodania.
- 51 Treba poznamenať, že otázka položená vnútroštátnym súdom môže byť relevantná iba za hypotézy, že vnútroštátny súd určil, že predmetná zmluva patrí do vecnej pôsobnosti smernice 1999/44, čo predpokladá najmä, že táto zmluva bola uzavretá so spotrebiteľom.
- 52 V systéme zodpovednosti zavedenom smernicou 1999/44, zatiaľ čo jej článok 2 ods. 2 stanovuje vyvrátiteľnú domnienku súladu so zmluvou, článok 3 ods. 1 uvedenej smernice spresňuje, že predávajúci zodpovedá za akýkoľvek existujúci nesúlad v čase dodania tovaru. Zo spojeného uplatnenia týchto ustanovení vyplýva, že v zásade prislúcha spotrebiteľovi, aby predložil dôkaz o existencii nesúladu a jeho existencii k dátumu dodania tovaru.
- 53 Článok 5 ods. 3 smernice 1999/44 uvádza pravidlo odlišujúce sa od tejto zásady v prípade, ak sa nesúlad objaví do šiestich mesiacov od dodania tovaru. V takom prípade sa totiž nesúlad považuje za existujúci v čase dodania.

- 54 Toto uľahčenie dôkazného bremena v prospech spotrebiteľa vychádza z konštatovania, že v prípade, keď sa nesúlad objaví až po dátume dodania tovaru, predložiť dôkaz, že tento nesúlad existoval k tomuto dátumu, sa môže ukázať ako „neprekonateľná prekážka pre spotrebiteľa“, zatiaľ čo pre predajcu je vo všeobecnosti oveľa jednoduchšie preukázať, že nesúlad v momente dodania neexistoval a že vznikol, napríklad, nesprávnym používaním zo strany spotrebiteľa [pozri dôvodovú správu k návrhu smernice Európskeho parlamentu a Rady o predaji spotrebného tovaru a zárukách na spotrebný tovar, KOM(95) 520 v konečnom znení, s. 13].
- 55 Rozdelenie dôkazného bremena, ku ktorému pristupuje článok 5 ods. 3 smernice 1999/44, má podľa článku 7 tejto smernice kogentnú povahu tak pre zmluvné strany, ktoré sa od neho nemôžu dohodou odchýliť, ako aj pre členské štáty, ktoré musia dbať na jeho rešpektovanie. Z toho vyplýva, že toto pravidlo týkajúce sa dôkazného bremena sa musí uplatniť, aj keď sa ho spotrebiteľ, ktorému by mohlo byť na osoh, výslovne nedovoľáva.
- 56 Vzhľadom na povahu a význam všeobecného záujmu, na ktorom sa zakladá ochrana, ktorú spotrebiteľom zabezpečuje článok 5 ods. 3 smernice 1999/44, toto ustanovenie sa musí považovať za ustanovenie rovnocenné s vnútroštátnym pravidlom, ktoré má vo vnútroštátnom právnom poriadku právnu silu normy verejného poriadku. Z toho vyplýva, že ak vnútroštátny súd v rámci svojho vnútroštátneho súdneho systému disponuje možnosťou uplatňovať takúto normu *ex officio*, je povinný uplatniť *ex officio* akékoľvek ustanovenie svojho vnútroštátneho práva, ktoré preberá uvedený článok 5 ods. 3 (pozri v tomto zmysle rozsudok *Asturcom Telecomunicaciones*, C-40/08, EU:C:2009:615, body 52 až 54 a citovanú judikatúru).
- 57 Za týchto okolností treba na štvrtú otázku odpovedať, že článok 5 ods. 3 smernice 1999/44 sa má vykladať v tom zmysle, že ho treba považovať za normu zodpovedajúcu vnútroštátnemu predpisu, ktorý má vo vnútroštátnom právnom poriadku právnu silu normy verejného poriadku a že vnútroštátny súd je povinný uplatniť *ex officio* akékoľvek ustanovenie svojho vnútroštátneho práva zabezpečujúce jeho prebratie do vnútroštátneho práva.

O piatej otázke

- 58 Touto otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, či zásade efektivity odporuje vnútroštátny predpis, ktorý spotrebiteľovi ukladá preukázať, že informoval predávajúceho o nesúlade v primeranej lehote.
- 59 Z návrhu na začatie prejudiciálneho konania vyplýva, že holandský zákonodarca stanovil takúto povinnosť v článku 7:23 BW a že v súlade s judikatúrou Hoge Raad spotrebiteľ má v prípade spochybnenia zo strany predávajúceho povinnosť predložiť dôkaz, že predávajúceho informoval o nesúlade dodaného tovaru. Z údajov poskytnutých vnútroštátnym súdom tiež vyplýva, že v systéme stanovenom holandským zákonodarcom sa táto informácia považuje za oznámenú v primeranej lehote, ak bola oznámená v lehote dvoch mesiacov od zistenia nesúladu. Okrem toho podľa judikatúry Hoge Raad odpoveď na otázku, či informáciu oznámenú po uplynutí tejto lehoty ešte možno považovať za oznámenú v primeranej lehote, závisí od okolností každého jednotlivého prípadu.
- 60 V tejto súvislosti treba pripomenúť, že článok 5 ods. 2 smernice 1999/44 členským štátom umožňuje stanoviť, že spotrebiteľ na to, aby mohol uplatniť svoje práva, musí informovať predávajúceho o nesúlade v lehote do dvoch mesiacov odo dňa, keď zistil takýto nesúlad.
- 61 Podľa prípravných prác k uvedenej smernici, táto možnosť zodpovedá úsiliu o posilnenie právnej istoty a „podporuje obozretnosť na strane kupujúceho, s prihliadnutím na záujmy predávajúceho“, bez stanovenia „striktnej povinnosti vykonať podrobnú prehliadku tovaru“ [pozri dôvodovú správu k návrhu smernice KOM(95) 520 v konečnom znení, s. 14].

- 62 Ako vyplýva zo znenia článku 5 ods. 2 smernice 1999/44, vzhľadom na jej odôvodnenie 19 a cieľ, ktorý sleduje toto ustanovenie, povinnosť takto uložená spotrebiteľovi nemôže presahovať povinnosť, ktorá spočíva v informovaní predávajúceho o existencii nesúladu.
- 63 Pokiaľ ide o obsah tejto informácie, spotrebiteľ nemôže byť povinný predložiť v tomto štádiu dôkaz, že nesúlad má skutočne vplyv na tovar, ktorý nadobudol. Vzhľadom na nevýhodné postavenie, v akom sa nachádza v porovnaní s predávajúcim, pokiaľ ide o informácie týkajúce sa vlastností tohto tovaru a stavu v akom bol predaný, spotrebiteľ tiež nemôže byť povinný uviesť presný dôvod tohto nesúladu. Naopak na to, aby informácia mohla byť pre predávajúceho užitočná, musí obsahovať určitý počet údajov, ktorých miera presnosti sa nevyhnutne mení v závislosti od okolností každého jednotlivého prípadu, týkajúcich sa povahy predmetného tovaru, obsahu príslušnej kúpnej zmluvy a konkrétnych prejavov uvádzaného nesúladu.
- 64 Pokiaľ ide o dôkaz o tom, že táto informácia bola predávajúcemu oznámená, ten sa v zásade riadi vnútroštátnymi predpismi v danej oblasti, ktoré však musia dodržiavať zásadu efektivity. Z toho vyplýva, že členský štát nemôže stanoviť požiadavky, ktoré by spotrebiteľovi znemožňovali alebo nadmerne sťažovali uplatňovanie práv, ktoré vyvodzuje zo smernice 1999/44.
- 65 Na piatu otázku teda treba odpovedať, že článok 5 ods. 2 smernice 1999/44 sa má vykladať v tom zmysle, že mu neodporuje vnútroštátny predpis, ktorý stanovuje, že spotrebiteľ musí na to, aby mohol využiť práva, ktoré mu vznikajú na základe tejto smernice, informovať predávajúceho o nesúlade v primeranej lehote, pod podmienkou, že tento spotrebiteľ na oznámenie tejto informácie disponuje lehotou, ktorá nie je kratšia ako dva mesiace od dátumu zistenia tohto nesúladu, že informácia, ktorú treba oznámiť, sa týka iba existencie uvedeného nesúladu, a že nepodlieha pravidlám dokazovania, ktoré by uvedenému spotrebiteľovi znemožňovali alebo nadmerne sťažovali uplatňovanie jeho práv.

O šiestej otázke

- 66 Touto otázkou sa vnútroštátny súd v podstate pýta, ako funguje rozdelenie dôkazného bremena, ktoré stanovuje článok 5 ods. 3 smernice 1999/44, a najmä, aké sú skutočnosti, ktoré má spotrebiteľ preukázať.
- 67 Ako už bolo konštatované v bode 53 tohto rozsudku, toto ustanovenie uvádza pravidlo odlišujúce sa od zásady, podľa ktorej spotrebiteľovi prislúcha vyvrátiť domnienku súladu predaného tovaru, ktorú uvádza článok 2 ods. 2 tejto smernice a predložiť dôkaz o nesúlade, ktorý namieta.
- 68 V prípade, ak sa nesúlad objaví do šiestich mesiacov od dodania tovaru, článok 5 ods. 3 smernice 1999/44 uľahčuje dôkazné bremeno, ktoré znáša spotrebiteľ tým, že uvádza, že nesúlad sa považuje za existujúci v čase dodania.
- 69 Na to, aby spotrebiteľ využil toto uľahčenie, však musí predložiť dôkaz o určitých skutočnostiach.
- 70 Po prvé spotrebiteľ musí uviesť a predložiť dôkaz o tom, že predaný tovar nie je v súlade s predmetnou zmluvou, pretože napríklad nemá zmluvou dohodnuté vlastnosti, alebo je nevhodný na použitie, na ktoré sa obvykle tento druh tovaru používa. Spotrebiteľ je povinný preukázať len existenciu nesúladu. Nie je povinný preukázať jeho dôvod, ani preukázať, že za jeho vznik zodpovedá predávajúci.
- 71 Po druhé spotrebiteľ musí preukázať, že predmetný nesúlad sa prejavil, teda reálne objavil v lehote šiestich mesiacov od dodania tovaru.

- 72 Ak sa preukáže tieto skutočnosti, spotrebiteľ nemusí preukazovať, že nesúlad existoval v čase dodania tovaru. Vznik tohto nesúladu v krátkej šesťmesačnej lehote umožňuje predpokladať, že tento nesúlad sa objavil až po dodaní tovaru a v „zárodočnom stave“ bol v tovare prítomný už pri dodaní [pozri dôvodovú správu k návrhu smernice KOM(95) 520 v konečnom znení, s. 12].
- 73 Prislúcha teda predajcovi alebo dodávateľovi, aby prípadne predložil dôkaz o tom, že nesúlad neexistoval v čase dodania tovaru tým, že preukáže, že dôvod alebo vznik tohto nesúladu vyplýva z úkonu alebo opomenutia, ku ktorým došlo po tomto dodaní.
- 74 Za predpokladu, že predávajúci nedokáže z právneho hľadiska dostatočne preukázať, že dôvod alebo vznik nesúladu spočíva v okolnosti, ku ktorej došlo po dodaní tovaru, domnienka stanovená v článku 5 ods. 3 smernice 1999/44 spotrebiteľovi umožňuje uplatňovať práva, ktoré mu táto smernica udeľuje.
- 75 Na šiestu otázku teda treba odpovedať, že článok 5 ods. 3 smernice 1999/44 sa má vykladať v tom zmysle, že pravidlo, podľa ktorého sa nesúlad považuje za existujúci v čase dodania tovaru:
- sa uplatňuje, keď spotrebiteľ predloží dôkaz o tom, že predaný tovar nie je v súlade so zmluvou a že predmetný nesúlad sa prejavil, teda reálne objavil v lehote šiestich mesiacov od dodania tovaru. Spotrebiteľ nie je povinný preukázať dôvod tohto nesúladu, ani preukázať, že za jeho vznik zodpovedá predávajúci,
 - možno neuplatniť, len ak predávajúci z právneho hľadiska dostatočne preukáže, že dôvod alebo vznik uvedeného nesúladu spočíva v okolnosti, ku ktorej došlo po dodaní tovaru.

O trovách

- 76 Vzhľadom na to, že konanie pred Súdny dvorom má vo vzťahu k účastníkom konania vo veci samej incidenčný charakter a bolo začaté v súvislosti s prekážkou postupu v konaní pred vnútroštátnym súdom, o trovách konania rozhodne tento vnútroštátny súd. Iné trovy konania, ktoré vznikli v súvislosti s predložením pripomienok Súdnemu dvoru a nie sú trovami uvedených účastníkov konania, nemôžu byť nahradené.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (prvá komora) rozhodol takto:

1. **Smernica Európskeho parlamentu a Rady 1999/44/ES z 25. mája 1999 o určitých aspektoch predaja spotrebného tovaru a záruk na spotrebný tovar sa má vykladať v tom zmysle, že vnútroštátny súd rozhodujúci o spore týkajúcom sa zmluvy, ktorá by mohla patriť do pôsobnosti tejto smernice, je povinný overiť, hneď ako disponuje právnymi a skutkovými okolnosťami potrebnými na tento účel alebo nimi môže disponovať na základe jednoduchej žiadosti o bližšie vysvetlenie, či kupujúci môže byť kvalifikovaný ako spotrebiteľ v zmysle uvedenej smernice, aj keď kupujúci toto postavenie výslovne neuplatňoval.**
2. **Článok 5 ods. 3 smernice 1999/44 sa má vykladať v tom zmysle, že ho treba považovať za normu zodpovedajúcu vnútroštátnemu predpisu, ktorý má vo vnútroštátnom právnom poriadku právnu silu normy verejného poriadku, a že vnútroštátny súd je povinný uplatniť *ex officio* akékoľvek ustanovenie zabezpečujúce jeho prebratie do vnútroštátneho práva.**
3. **Článok 5 ods. 2 smernice 1999/44 sa má vykladať v tom zmysle, že mu neodporuje vnútroštátny predpis, ktorý stanovuje, že spotrebiteľ musí na to, aby mohol využiť práva, ktoré mu vznikajú na základe tejto smernice, informovať predávajúceho o nesúlade v primeranej lehote, pod podmienkou, že tento spotrebiteľ na oznámenie tejto informácie disponuje lehotou, ktorá nie je kratšia ako dva mesiace od dátumu zistenia tohto nesúladu,**

že informácia, ktorú treba oznámiť, sa týka iba existencie uvedeného nesúladu a že nepodlieha pravidlám dokazovania, ktoré by uvedenému spotrebiteľovi znemožňovali alebo nadmerne sťažovali uplatňovanie jeho práv.

4. Článok 5 ods. 3 smernice 1999/44 sa má vykladať v tom zmysle, že pravidlo, podľa ktorého sa nesúlad považuje za existujúci v čase dodania tovaru:
- sa uplatňuje, keď spotrebiteľ predloží dôkaz o tom, že predaný tovar nie je v súlade so zmluvou a že predmetný nesúlad sa prejavil, teda reálne objavil v lehote šiestich mesiacov od dodania tovaru. Spotrebiteľ nie je povinný preukázať dôvod tohto nesúladu, ani preukázať, že za jeho vznik zodpovedá predávajúci,
 - možno neuplatniť, len ak predávajúci z právneho hľadiska dostatočne preukáže, že dôvod alebo vznik uvedeného nesúladu spočíva v okolnosti, ku ktorej došlo po dodaní tovaru.

Podpisy